

MARMARA DENİZİ VE DOĞU MARMARA'NIN DEPREMSELLİĞİ KONFERANSLARI

Odamızın 30. yılı nedeniyle ülkemizin tüm köşelerinde gerçekleştirmeye çalıştığımız "Deprem Konferansları"na 18 Ağustos 2003'de Kocaeli'nde devam edildi.

Marmara depreminin 4. yılına da denk düşen bu etkinliğimiz Esen ARPAT, Tahir ÖNGÜR, Ramazan DEMİRTAŞ, Erdal HERECE, Yıldırım GÜNGÖR ve Naci GÖRÜR katılarak sunumlar yapmışlardır.

Konferansta ülkemiz için acı sonuçlar doğuran depreme bir kez daha dikkat çekilmiş, özellikle yöre halkına Doğasıyla barışık yaşamının, akıl, bilim ve mühendislik ilkeleriyle mümkün olabileceğinin mesajı verilmiştir.

Etkinlikte, Esen ARPAT "Son verilere göre Marmara'da Deprem Tehlikesi", Erdal HERECE "Marmara Denizi doğusundaki Kuzey Anadolu Fayı (KAF)'ın Batı Bölümü Depremselliği", Ramazan DEMİRTAŞ "İmar Planına Esas Jelojik-Jeoteknik Etütler kaşımında diri faylar etrafında yapılaşma ve İkamete yasak tampon bölgeler oluşturulmasında karşılaşılan başlıca sorunlar", Tahir ÖNGÜR "Depremın sosyal-siyasal ve kültürel sonuçlarını irdelediği "Acıyı Bal Eyledik!", Yıldırım GÜNGÖR "Doğa Afet Eylem planı aşamaları ile Deprem Öncesi Yapılması gerekenler" adlı sunular yapmışlardır.

Bu sunumların yer aldığı "Marmara Denizi ve Doğu Marmara'nın Depremselliği Konferanslar Kitabı katılımcılara dağıtılmış olup ilgilenen meslektaşlarımız için odamızdan Marmara Denizi ve Doğu Marmara'nın Depremselliği adlı yayını temin edebilirler.

Konferansta, Odamızın Genel Sekreteri İsmet CENGİZ'de aşağıda metni verilen konuşma yapmış ve genel olarak depremin 4. yılında bir değerlendirmeyi izleyicilere aktarmıştır.

17 AĞUSTOS 1999'DAN 4 YIL SONRA NE DEĞİŞ(ME)Dİ?

Sayın Konuklar, Değerli izleyiciler, Odamız tarafından düzenlenen Marmara Denizi ve Marmara'nın Depremselliği Konferanslarına hoş geldiniz.

Hepinizi jMO Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Bugün 17 Ağustos 1999'da yaşadığımız felaketin 4. yılı. Acı da olsa hatırlamak gerekiyor. 4 yıl önce yaşadığımız depremden on binlerce insanımızı yitirdik. Yüz binlerce kişi fizik olarak ve belki de milyonlarca insan ruhen yaralandı, örselendi. Yine yüz binlerce konut ve işyeri kullanılamaz hale geldi. Maddi hasarın 20 milyar dolara ulaştığı biliniyor.

Burada bir kez daha yitirdiğimiz canları saygıyla anıyoruz. Anıyoruz Anıyoruz anmasına da bizlerin ömrü hep bu törenlerle mi geçecek?... "Depremle birlikte yaşamayı öğrenmek"; bu ritüellerle devam etmek anlamına mı geliyor? Artık törenleri değil hayatı yaşamayı öğrenmeliyiz.

Sayın Konuklar, Değerli Meslektaşlar;

Tarih ders almasını bilmeyenler için elbette tekkerrürden ibarettir. Oysa insan, yaşadıklarından ders çıkartıp sonrası için önlemler oluşturabilme yeteneğiyle diğer canlılardan ayrılır. İnsan doğayı sadece 3 boyutlu algılayan bir yaratık değildir. Aynı zamanda kuşaktan kuşağa aktarılan yaşanmışlıklarıyla, deneyimleriyle, sonuçta tarih bilinciyle yaşamını devam ettirmeyi kurgular ve gerçekleştirir.

Bilim, insanın doğayla ilişkisinde elde ettiği bu deneyimlerin sistematize edilmesi, kurallarının araştırılması ve bulunması anlamına geliyor. Doğal olayların temelinde yatan yasaların bulunup çıkarılması bilimin konusunu oluşturuyor. Mühendislik, bu yasaların insanların yararına kulla-

Konferansta ülkemiz için acı sonuçlar doğuran depreme bir kez daha dikkat

halkına Doğasıyla barışık yaşamının, akıl, bilim ve mühendislik ilkeleriyle mümkün olabileceğinin mesajı verilmiştir.

nılması anlamına geliyor. **Yani bilim; somutun zenginliğinde soyutlama çabasıyla, Mühendislik soyutun somutlanmasını ifade ediyor.** İnsan bildikçe, öğrendikçe doğayla ilişkisini olumlayabiliyor. Bir anlamda doğaüstü güçlere tutsaklıktan bağımsızlaşıyor, özgür/eşiyor. Sonuçta, doğanın edilgen bir yaratığı olmaktan sıyrılıp, insanlaşıyor.

Sayın Konuklar, Değerli Meslektaşlar,

Binlerce yıllık insanlaşma sürecini birkaç cümlede özetlemek elbette olası değil. Ancak insanlığın ve bilimin bu muazzam gelişimine karşın milenyum denilen 3. bin yılın şafağında jeolojik konumu nedeniyle depremin bilimsel bir kader olduğu bilinen ülkemizde on binlerce canın yitirilmesi ve milyonlarca dolarlık maddi hasarı doğal karşılamak hiç mümkün değildir. **Hele ki, daha 1940'lı yıllardan beri bilinen KAF'in yıkıcı depremler oluşturma özelliği 60 yıldır bilinmesine karşılık, bu bilginin yerleşim ve sanayi politikalarına yön vermemesini nasıl açıklayabiliriz?** İşte bu nokta, sadece bilmenin yeterli olmadığını gösteriyor. **İnsanın doğayla olan ilişkisinden çıkardığı dersleri, toplumsal yaşamı düzenleyen hukuk sistemine aktarılması ve bu kurallara uyulduğunun denetlenmesi gerekiyor.** Bu da toplum adına yöneten, toplumun genel ve ortak çıkarlarından, toplumun sağlığından, erinç ve gönencinden sorumlu olduğu kabul edilen devletin asli görevi oluyor.

Yani devletin önemli bir görevi; doğa-insan ilişkilerini hukuksal düzende ve yatırımlarla düzenlemesidir. Ancak, bu açıdan bakıldığında ne yazık ki, iyimsen bir tablo ile karşılayamıyoruz.

17 Ağustos, belki bu bilinç sıçramasını yaratır diye umutlanmıştık. Yaza yapıcılar; doğa-insan ilişkileri doğayı insanla barışık kılacak düzenlemeleri gerçekleştirir diye bekledik. "İmar yasası, afet yasası, yerel yönetimler yasası, akıl, bilim ve mühendislik ilkeleri ışığında yeniden düzenlenir artık" demiştik, can ve mal güvenliğini toplumsal çıkarları, kamu yararını esas alan denetim yasalarını oluşturmasını ummuştuk.

Sayın Konuklar, Değerli İzleyenler;

Elbette, tek başına bu yıkımların nedeni yasal boşluklar değildir. Bir de felakete çoğaltmaya yarayan, felakete davet çıkaran yasalar vardır. **İmar Affı Yasaları.** Ülkemizde 1948'den bu yana

76 imar affı yasası çıkartılmıştır. 1983-1991 yılları arasında sadece 9 yıllık bir süre içinde çıkartılmıştır. **Burada 80 sonrası izlenen ekonomi politikaları, rant anlayışının açık etkisi görülebilir.**

Sayın Konuklar;

17 Ağustos'ta yaşadığımız felakatten ders almadığımız gibi; 17 Ağustos'tan sonra depremler, Afyon'da, Çankırın'da, Pülümür'de, Bingöl'de, Malatya'da yine can ve mal kayıplarına yol açtı. **En büyük kentimiz, bir büyük deprem bekliyor.** Olası deprem zararlarını azaltacak yasal ve idari düzenlemeler bir türlü gerçekleştirilemiyor. Her defasında vaat edildiği halde daha Marmara Depreminin yarası sarılmış değil. **Depremzedeler, kaderleriyle başbaşa bırakılmış durumda.** Depremden sonra yaraları sarmak adına çıkarılan ek vergiler ile ulusal ve uluslararası dayanışmanın en iyi örneklerinden birinin gerçekleştiği yardımlar farklı amaçlarda kullanıldı. Deprem yöresindeki işsizlik ve yoksulluk çözülemedi. Kayıplar bulunamadı ve hala kalıcı konutlara yerleşememiş çok sayıda depremzede var. Olumsuzluklar saymakla bitmiyor.

Tüm bu olumsuzluklara karşı bir meslek odası olarak "Ülkemiz için acı sonuçlar doğuran bu doğa olayına bir kez daha dikkat çekmek istedik. Acıları ve yıkımları hatırlamak yerine bir daha acılar ve yıkımlar yaşanmaması için öncelikle karşılaştığımız doğa olayının bilinmesini amaçlıyoruz. Bilindiğinde korkutmayacağını ancak, önlem alınmazsa bilmenin de yeterli olmayacağını anlatmak istiyoruz.

Doğayla barışık yaşamın yol ve yöntemleri olduğunu, akıl, bilim ve mühendislik ilkeleri ışığında toplumumuzun bilgisine sunmak istiyoruz. İstiyoruz ki; bilim toplumsal yaşamımıza kılavuzluk etsin.

Jeoloji Mühendisleri Odası'nın kuruluşunun 30. yılında düzenlediğimiz bu etkinliklerin ülkemizin her tarafında yaygınlaşmasını ve çoğalmasını diliyorum. Jeoloji Mühendisleri Odası olarak kamuoyu yararına hizmet etmeyi ve kamuoyunu aydınlatmayı bir görev olarak biliyoruz. Bu anlamda, bu etkinliğin düzenlenmesinde emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyoruz. Hepinize Oda adına saygılarımı sunuyorum.

insanın doğayla olan ilişkisinden çıkardığı derslerin, toplumsal yaşamı düzenleyen hukuk sistemine aktarılması ve bu kurallara uyulduğunun denetlenmesi gerekiyor.